

جلسات شرح و تفسیر

حجت الاسلام و المسلمین استاد
محمد جواد حاج علی اکبری

موضوع:

جلسه ۱۰۲ دعای ۲۰ (مکارم الاخلاق)

جلسه ۳۷۴ شرح دعای صحیفه سجادیه

۱۴۰۲/۱۱/۲۳

فهرست

- انتساب ماه معظم شعبان به پیغمبر اکرم (صلوات الله عليه)
- رفع حجاب‌های ظلمانی با استغفار
- صلوات، ادب زیست نبوی است
- مناجات شعبانیه، عطیه ویژه‌ی امیرالمؤمنین (علیه السلام)
- نیمه شعبان، قلّه مناسبت‌های ماه معظم شعبان
- انقلاب اسلامی به فطرت ملت ایران گره خورده است
- تعریف نسبت خود با انقلاب اسلامی
- ولادت حضرت اباعبدالله (علیه السلام)؛ ولادتی منحصر به فرد
- مرصاد و سلامت مرصاد
- اهمیت مرصاد از منظر آیات و روایات
- اهمیت فوق العاده مسئولیت اجتماعی و حق الناس

شهری». در صلوات شعبانیه هم می‌گویید «وَ هَذَا شَهْرُ نَبِيِّكَ سَيِّدِ رُسُلِكَ شَعْبَانَ الَّذِي حَفَفْتَهُ مِنْكَ بِالرَّحْمَةِ وَ الرِّضْوَانِ»، این انتساب حکایت

از یک ظرفیت بسیار گسترده و با عظمت از رحمت پروردگار متعال دارد. دقت کنید اصلاً نیاز به شرح و بیان هم ندارد؛ «شهر نبیک»، چی بالاتر از این؟ بعد از این باید بگویید شهر الله که می‌شود ماه مبارک رمضان. ظرفیت، برای تأمین ذخائر معنوی خیلی ظرفیت گسترده‌ای است، تا ان شاء الله انسان بخواهد ره توشه زندگی ابدی خودش را از این فرصت کوتاه دنیایی بردارد، فرصت ماه معظم شعبان را باید غنیمت بشمارد.

این که فرمودند «رَحِمَ اللهُ مَنْ اعَانَنِي عَلَيَّ شَهْرِي»، واضح است پیامبر عزیزمان نیازی به کمک ماها ندارد، ترجمه‌اش این

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
ردالمجد

انتساب ماه معظم شعبان به پیغمبر اکرم (صلوات الله علیه)

خدا را شکر به ماه معظم شعبان رسیدیم. خیلی جای شکر دارد، نعمت بزرگی است. هر نوبتی که انسان توفیق پیدا کند در مسیر عمر و زندگی خودش به این قطعه‌های نورانی از زمان که برگزیده خدای متعال هست برسد، یک نعمت خیلی بزرگی به دستش آمده است که این حالش باید حال شکر باشد. ماه معظم شعبان یک چنین فرصتی است، شرف انتساب به پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) دارد. پیغمبر فرمودند شعبان ماه من است. پیغمبر اکرم (صلوات الله علیه)

برای کسی که به حضرت در باره ماه آن حضرت کمک کند دعا کرده است. این هم خیلی تعبیر جالبی است «اعاننی علی»

را بدهید به دست من که به شما کمک کنم برای رشدتان، برای کمال‌تان، برای طهارت معنوی‌تان، برای نورانیت‌تان. حالا ماه معظم شعبان یک چنین ظرفیتی دارد که انتساب دارد، باید از لحظه‌هایش استفاده کرد.

رفع حجاب‌های ظلمانی با استغفار

خوشبختانه اولیاء خدا هم ما را راهنمایی کردند گفتند شما اگر بخواهید این زمینه را فراهم کنید، یک راهش استغفار است، حتی گفتند به چه کیفیت، این را در اختیار ما گذاشتند، فرصت خیلی خوبی است برای شستشوی معنوی و فکری و باطنی و انفسی، غنیمتی است تا انسان خودش را از کدورت‌ها و از این حجاب‌های ظلمانی به لطف حضرت حق خارج کند. پس این با استغفار ممکن است.

است که خدا رحمت کند آن کسی را که زمینه را فراهم کند تا من در این ماه به او کمک کنم. معنایش این است، مثلاً همان «مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا...»^۲ این در همان مسیر است. چنان که قبلاً هم گفته شده است از امیرالمؤمنین (علیه‌الصلاة والسلام) هم شبیه این تعبیر را داریم. آن جا حضرت می‌گویند «و لکن اعینونی»، یعنی من را کمک کنید. یعنی دست‌تان را به دست من بدهید، یعنی ارتباط‌تان را برقرار کنید، چون این کاری است که شما باید انجام بدهید، این مقدمه‌ای است که شما فراهم می‌کنید. اگر این مقدمه را شما فراهم کنید؛ یعنی آنچه که مربوط به شماسست، در واقع زمینه را فراهم کردید تا ولی خدا به شما کمک کند. پس این ترجمه «اعینونی» یا «اعاننی» این است که به من کمک کنید. به من کمک کنید یعنی دست‌تان

صلوات، ادب زیست نبوی است

باید از این ظرفیت استفاده کند، حالا آن صلواتی که از امام سجاد (علیه‌الصلوة والسلام) برای روزهای این ماه نقل شد، مخصوصاً برای وقت زوال، آن صلوات دیگر یک صلوات جامعی است که در آن محبت موج می‌زند، معرفت موج می‌زند، شناخت اولیاء خدا، توجه به مکارم اخلاقی اولیاء کامل، این‌ها هست تا دعا و درخواست در ذیل این ادب «وَأَمُرُ قَلْبِي بِطَاعَتِكَ وَ لَا تُخْزِنِي بِمَعْصِيَتِكَ»^۳.

صدقه‌ای که گفتیم معنای گسترده‌تری از همان مواسات است، که این جا دارد «وَأَرْزُقْنِي مُوَسَاةً مِّنْ قَتْرَتِ عَلَيْهِ مِنْ رِزْقِكَ بِمَا وَسَعْتَ بِهِ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ»^۴ برای انتشار عدالت، مواسات یکی از راه‌هایش است «وَأَنْشَرْتَ عَلَيَّ مِنْ عَدْلِكَ وَأَحْيَيْتَنِي تَحْتَ

با استغفار هست، با صدقه هست که وارد شد، با روزه هست که برای همه روزهای ماه معظم شعبان پیشنهاد روزه هست. البته برای مثل فردایی به طور خاص تأکید دارد. صلوات ادب زیست نبوی است، یعنی انسان برای این که معیت با پیامبر اعظم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)

پیدا کند، راه نزدیک آن همین صلوات است. چون در صلوات توجه به ساحت قدس ربوبی است، یعنی ذکر الله است، در صلوات معرفت نسبت به رسول است، ولو معرفت اجمالی در متن صلوات هست. در صلوات ادب نسبت به پیامبر هست. در صلوات برقراری ارتباط باطنی و قلبی با ساحت قدس نبوی است. بنابراین صلوات یک چنین امکانی را برای ما فراهم می‌کند.

ماه معظم شعبان، ماه صلوات است، از اول تا آخرش. انسان

۳ فرازی از صلوات شعبانیه
همان ۴

گاهی به رفقا می‌گویم فضای ارتباط جوانانه با خدای متعال، خیلی فضای حبی و عاشقانه است. لذا از این فرصت هم ان شاءالله دوستان کمال استفاده را ببرند. همدیگر را هم دعا کنیم ان شاءالله خداوند تبارک و تعالی توفیق بدهد هم تمام این ماه را درک کنیم و هم از این ظرفیت‌ها استفاده کنیم.

نیمه شعبان، قله مناسبت‌های ماه معظم شعبان

شاید قله مناسبت‌هایی هم که در این ماه هست می‌شود نیمه شعبان که به مناسبت نیمه شعبان کل این ماه شده شعبان، چون در آن تقسیمی هست، یعنی حظی از لیلۃ القدر در شب نیمه است. لذا در کل این ماه مؤمنین سهم خودشان را و قسمت خودشان را از ارزاق معنوی و حتی از ارزاق مادی برای سالشان دریافت می‌کنند. به معنای دقیق

ظَلِّکَ» همین مواسات است که انسان با مؤمنین، با نیازمندان، از مؤمنین مواسات کند با آنچه که خدای متعال از فضلش در اختیار او قرار داده است. خلاصه ماه خوبی است با این همه ظرفیت.

مناجات شعبانیه، عطیه ویژه امیرالمؤمنین (علیه‌الصلاة والسلام)

مناجات شریفه شعبانیه را هم که واقعاً چه می‌شود در باره‌اش گفت؟ این مائده عرشی که دست‌پخت امیرالمؤمنین (علیه‌الصلاة والسلام) است. این برای دوستان‌شان تا قیام قیامت یک عطیه ویژه‌ای است. قدر این مناجات را هم انسان باید بداند. به اندازه ظرفیتی که در او هست از این مناجات استفاده کند. البته خیلی مناجات طولانی نیست، مثل مناجات عرفه نیست که مثلاً بیست سی صفحه باشد. نه؛ این سه چهار صفحه است ولی خب متن خیلی عالی است.

امسال بحمدالله و به لطف خدای متعال براساس گزارش‌هایی که هست، حضور مردم در راهپیمایی ۲۲ بهمن و در جشن‌های انقلاب اسلامی به مراتب باشکوه‌تر و باکیفیت‌تر از سال‌های قبل بوده است.

ببینید مسئله به این جا برمی‌گردد که انقلاب اسلامی گره خورده به فطرت ملت ایران است، به هویت‌شان است، این ناگسستگی است، اتفاقی هم که دارد می‌افتد معجزه‌گون است. با معادلات معمول و مرسوم اصلاً قابل محاسبه نیست. این‌هایی که سعی می‌کنند با مثلاً همین محاسبات شناخته شده در دانش جامعه‌شناسی و یا بحث‌هایی که مربوط به انقلاب‌ها است، مدام می‌خواهند این را مطالعه کنند می‌خورند زمین، چون نتایج بررسی‌های آن‌ها هیچ ربطی به انقلاب اسلامی ایران ندارد. ممکن است انقلاب‌های

فنی هم اگر بخواهم به شما عرض کنم، در ماه معظم شعبان مؤمنین تقسیم خودشان را از ارزاق ماه مبارک رمضان دریافت می‌کنند. یعنی آن چیزی که شما در ماه مبارک رمضان به دست می‌آورید مبانی‌اش در ماه معظم شعبان هست. به اندازه بهره‌مندی از ماه معظم شعبان است که شما سهم و قسمت و رزق‌تان را از ماه مبارک رمضان و از لیلۃ القدر دریافت می‌کنید.

انقلاب اسلامی به فطرت ملت ایران گره خورده است

امسال ماه معظم شعبان با ایام پیروزی انقلاب اسلامی هم یک نسبت خاصی پیدا کرد، روز اول ماه شد ۲۲ بهمن، یعنی اواخر ماه مکرم رجب و مبعث، بعد هم روز خاص آن که روز ۲۲ بهمن بود، شد روز اول ماه معظم شعبان که می‌شد نور علی نور.

(علیه‌السلام) است. غرض یک تحول الهی است، حقیقتاً خداوند تبارک و تعالی خواسته قدرت‌نمایی کند، حالا ما هستیم و این اتفاق بزرگ در زمان زندگی ما.

تعریف نسبت خود با انقلاب اسلامی

اکنون هر کسی باید در این زمان نسبتِ خودش را با انقلاب اسلامی تعریف کند. شهداء خوب تعریف کردند، آن‌ها خوب موفق شدند. صدرنشین آن‌ها هستند. کسانی که دارای یک هوش برتر، یک فهم برتر، یک هوش معنوی، یک درک عمیق و درست از عمق این واقعه کبری و عظمای زمان ما هستند «إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ»؛ این که در زمان ما رخ داده این است. این را آن‌ها خوب تشخیص دادند و کسانی که حقیقتاً از همه داشته‌های خودشان، استعداد خودشان برای

دیگر و تحولات اجتماعی دیگر را بخواهند به این ترتیب تحلیل کنند، اما این جا تحلیل‌شان علیل و عقیم است. به خاطر این که اساساً این اتفاق یک اتفاق ظاهری نیست، از جنس تحولاتی که در ملت‌های دیگر رخ داده و گاهی هم اسم انقلاب به خودش گرفته است نیست؛ البته آن‌ها هم مهم هستند، مغتنم هستند، برای ملت‌های خودشان محترم هستند اما این‌ها را نمی‌شود با هم مقایسه کرد.

اگر کسی خواست انقلاب اسلامی را مطالعه کند باید از دریچه بعثت خاتم انبیاء محمد مصطفی (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) مطالعه کند، چون یک شعبه‌ای از بعثت است. این را باید از منظر غدیر مطالعه کند، یک شعبه‌ای از غدیر است. اگر خواست مطالعه کند باید حقیقت قیام حسینی را مطالعه کند چون این از آن جا نشأت می‌گیرد. بنیانگذار انقلاب اسلامی اباعبدالله

با انقلاب اسلامی کجاست؟ شهداء تکلیفشان معلوم است، مادر شهید تکلیفش معلوم است، پدر شهید تکلیفش معلوم است، آن جانبازها تکلیفشان معلوم است. این کسانی که سرمایه‌گذاری کردند تکلیفشان معلوم است. آن‌هایی که مجاهدت کردند، جهاد عظیم داشتند برای نهضت تکالیفشان معلوم است، ما کجای این معادله هستیم؟ چه کار کردیم؟ چه کار داریم می‌کنیم و خودمان را برای چه اقداماتی در نسبت با این تحول عظیم الهی زمانه خودمان آماده کردیم؟ این هم یک نکته.

خدای متعال ان شاء الله به قدم‌های ملت ایران که وفادارانه به میدان آمدند، باعث خشم دشمنان شدند، آن‌ها را عصبانی کردند، هر سال هم بیشتر آن‌ها را خشمگین و عصبانی‌تر می‌کنند، ان شاء الله به قدم‌هایشان برکت بدهد، به زندگی‌شان

پیشبرد مقاصد انقلاب، برای حفاظت از آرمان‌های انقلاب، برای تحقق آرزوهای انقلاب اسلامی سرمایه‌گذاری می‌کنند. شهداء درجه یک هستند چون از جان‌شان گذشتند. الباقی هم به قول طلبه‌ها الاقرب فالاقرب هستند؛ با الف نه با عین. همان کسانی که به شهداء نزدیک‌تر هستند. زندگی‌شان با همان عیار در نسبت با انقلاب اسلامی تعریف می‌شود.

۲۲ بهمن و دهه فجر یک فرصت خیلی خوب است چون یاد ایام الله است، عمل به فرمان قرآن است که فرمود: «وَذَكِّرْهُمْ بِأَيَّامِ اللَّهِ»^{۱۶} این روزهای خدایی است و هیچ کلمه‌ای هم بهتر از این نمی‌تواند این مواقف را تعریف کند؛ ایام الله، یوم الله. این یادآوری برای این است که ما کجای ماجرا هستیم، یعنی هر کسی محاسبه کند ببیند در نسبت

ولادت اباعبدالله (علیه‌السلام)؛ ولادتی منحصر به فرد

اگر شما بخواهید در باره یکی از شیرین‌ترین مناسبت‌های ماه معظم شعبان اشاره‌ای داشته باشید امشب و فردا است، یعنی روز سوم. البته چقدر هم پشت سر هم چیده شده است که خیلی وقت‌ها انسان حقش را نمی‌تواند اداء کند. سوم، چهارم، پنجم بعد هم دهم و یازدهم ماه و نیمه شعبان. خلاصه همه بنیان‌گزاران تحولات اصلی، هم سرمایه‌گذاران هم بهره‌برداران در این ماه هستند.

شب سوم که امشب باشد خیلی شب باعظمتی است، شب ولادت سیدالشهداء (علیه‌الصلاة والسلام). اگر بخواهید عظمت امشب و فردا را بیشتر متوجه بشوید به این متنی که برای فردا وارد شده مراجعه کنید، این متن از ناحیه مقدسه است، خیلی فوق‌العاده است. در باره فردا، عظمت شخصیت امام

برکت بدهد و همه را برای آن‌ها عمل صالح بنویسد. شما هم ان شاءالله موفق شدید مشرف شدید شرکت کردید، شما هم ان شاءالله اسم‌تان در طومار وفاداران با آرمان مهدوی نوشته شده است. می‌دانید پای آن طومار امضای حضرت بقیه‌الله الاعظم (ارواحنا فداه) است. باید قدر دانست. بعضی‌ها مثلاً دست کم می‌گیرند. رفقا هر چیزی که مربوط به انقلاب اسلامی است، هرچه نسبتش با انقلاب حساس‌تر و جدی‌تر هست، باید برای شما جدی‌تر و حساس‌تر باشد. یعنی آن تعریف نسبت‌ها. این جا خودش سرفصل جداگانه‌ای است. شکر به درگاه خدای متعال به خاطر این امت و البته به خاطر این امام. هم آن امام هم این امام. آن امام مؤسس راحل عظیم الشأن (رضوان‌الله تعالی علیه) هم این امام حاضر حکیم عالی‌قدر (حفظه‌الله تعالی). ان شاءالله که خدای متعال ما را شاکر این نعمت‌های بزرگ قرار بدهد.

مرصاد و سلامت مرصاد

خاطر مبارکتان باشد ما آن قطعه‌ای که از دعای مکارم الاخلاق می‌خواندیم بخش پایانی‌اش این بود «وَارْزُقْنِي فَوْزَ الْمَعَادِ، وَ سَلَامَةَ الْمَرْصَادِ»^۷ من یک دو جمله راجع به «سلامة المرصاد» عرض کنم. راجع به «فوز المعاد» نسبتاً مفصل صحبت کردیم. اما راجع به «سلامة المرصاد» مختصر عرض می‌کنم. ببینید مطلب خیلی حیاتی است. مرصاد و سلامت مرصاد. آن جا شما گفتید خدایا سعادت و خوشبختی و فوز در معاد را روزی من کن. این خیلی معنای عام و گسترده‌ای است. این کلمه «و سلامة المرصاد» از قبیل ذکر خاص بعد از عام است. معنای معاد خیلی گسترده است. از لحظه‌ای که من با جناب عزرائیل (علیه‌السلام) روبرو شدم

حسین (علیه‌الصلاة والسلام)، ولادتش، ابعادش، این را حتماً ان شاءالله مراجعه بفرمایید. قالبش هم دعا است، خیلی قالب فوق‌العاده‌ای دارد. اول این متن یک کلمه هم می‌گوید که همان اول جگر مؤمنین را آتش می‌زند، می‌گوید ولادت آن کسی است که قبل از این که قدمش به این عالم برسد همه برای او گریه کردند. این طور شروع می‌کند. قبل از این که پای او به این عالم برسد زمین و آسمان برای او گریه کردند، چون ولی کامل در ولادت او گریه کرد. پیغمبر اکرم، امیرالمؤمنین، حضرت زهرا (سلام‌الله‌علیهم‌اجمعین) و طبعاً امام حسن (علیه‌السلام). لذا حضرت اباعبدالله (علیه‌السلام) یک ولادت منحصر به فردی دارد، هیچ کس شبیه او نیست. این ویژگی‌ها از خصائص حسینه است، لذا ان شاءالله این مناسبت را ما برای دعا، برای توسل، برای تقرّب به ساحت قدس ربوبی قدر بدانیم.

۷ فرازی از دعای بیستم صحیفه مبارکه سجادیه

معاد من شروع شده است. بعد این برزخ هست تا قیامت و تا بعد البعد، کل این را می‌گویند معاد، لذا عنوان معاد یک عنوان جامعی است. درخواست خوشبختی و سعادت در معاد یعنی سعادت از آغاز تا پایان آن راه. یعنی از همان شروع برزخ تا قیامت و ورود به بهشت و اقامه در دارالخلود. در آن جا دیگر تمام آن را دربر می‌گیرد. «سلامة المرصاد» این جا چه می‌گوید؟ اگر کسی معادش در معاذ جزو فائزین بود در قطعه‌ای از معاد هم جزو فائزین است. مرصاد می‌شود قطعه‌ای از معاد، یک جزیی از معاد. چرا ذکر مستقلی این جا پیدا کرده است؟ به خاطر اهمیت و حساسیت و یک یادآوری ویژه. «إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمُرْصَادِ»^۸ مرصاد یکی از عقبه‌های خطیری است که همه ما از آن جا عبور خواهیم

کرد که به آن صراط می‌گویند. صراط که در آن موافقی هست، از آن جا باید شما عبور کنید تا ان شاء الله وارد بهشت بشوید. البته به ما هم گفتند که از متن جهنم عبور می‌کنید که قبلاً در باره‌اش به مناسبت صحبت کردیم. در بعضی از روایات دارد که آن جا پنجاه موقف دارد، هر موقفی هزار سال به سال‌های قیامتی است که جمعش می‌شود پنجاه هزار سال «خمسين ألف سنة». سرعت عبور مؤمنین براساس قوت ایمان‌شان است. هر کسی براساس قوت ایمانش از این مواقف عبور می‌کند. یعنی می‌تواند حق آن موقف را اداء کند. یکی از آن مواقف نماز است، زکات است، امر به معروف است، تمام این‌ها جزو مواقف هستند. حج است، روزه است، این‌ها همه جزو مواقف هستند. مرصاد از کلمه رصد است، رصد یعنی کمین. موقف که می‌گوییم

۸ آیه ۱۴ سوره مبارکه فجر

موقف از نگاه خدای متعال است که می‌گوید خود خدای متعال در کمین است؛ چه باید گفت؟ می‌گیرد، به حساب می‌رسد.

اهمیت مرصاد از منظر آیات و روایات

علاوه بر سوره مبارکه فجر، خدا را شکر ما در این باب کلماتی از اولیاء خدا داریم که ما را راهنمایی می‌کند، خیلی روشن به ما گفتند مرصاد آن عقبه و آن منزلگاه و آن موقفی است که از حق‌الناس می‌پرسند. این موقفی است که به آن می‌گویند مرصاد، مسئله این است که جدا می‌کند. آن وقت امام سجاد (علیه‌السلام) می‌فرماید «وَأَرْزُقْنِي فَؤْزَ الْمَعَادِ»، یعنی خوشبختی و سعادت در کل معاد یعنی همه واقفش از جمله همین مرصاد هم هست، اما این را جدا می‌آورد، مستقل ذکرش می‌کند، با یک کلیدواژه سعادت هم از آن یاد می‌کند.

یعنی آن جایی که «وَقِفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ»^۹ می‌گویند بفرما این جا بایست و جواب بده. این که می‌گوییم موقف، یعنی این. «وَقِفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ» این‌ها را این جا نگه دارید، بازداشت‌شان کنید این‌ها باید جواب بدهند. پاسخ بگویند عبور کنند. حالا مرصاد آن موقف بسیار خطیر و حساس و سرنوشت‌ساز و بسیار سخت این صراط است. یعنی در صراط ما سخت‌تر از مرصاد نداریم که از کلمه رصد است و این نسبت داده شد به خدای متعال تا اهمیت آن بیشتر معلوم بشود که می‌گوید «إِنَّ رَبَّكَ بِالْمَرْصَادِ»^{۱۰}. البته همه این مواقف در محضر حضرت حق است. از این جهت فرقی با هم نمی‌کنند، اما این که نسبت داده می‌شود به خدای متعال یعنی این جا خیلی خاص است، این نسبت حکایت از اهمیت ویژه این

۹ آیه ۲۴ سوره مبارکه صافات

۱۰ آیه ۱۴ سوره مبارکه فجر

بندگان خدای متعال روا می‌دارند. نسبت به مال‌شان، نسبت به نوامیس‌شان، نسبت به جان‌شان، نسبت به زندگی آن‌ها خیلی ستمگری می‌کنند، تاخت و تاز می‌کنند. آن‌ها طغیانگر هستند. بنابراین آن‌ها در صدر هستند.

از امام صادق (علیه‌الصلاة والسلام) پرسیدند مرصاد چیست؟ حضرت فرمودند «قَنْطَرَةٌ عَلَى الصُّرَاطِ لَا يَجُوزُهَا عَبْدٌ بِمَظْلَمَةٍ»؛^{۱۳} یک پلی است روی آن صراط که اگر کسی مظلمه به گردنش باشد، یعنی ظلم نسبت به بنده‌ای از بندگان خدا گردنش باشد، از آن جا نمی‌تواند رد بشود». این مطلبی که عرض کردیم حساس است. خدا به فریاد همه ما برسد.

«سَلَامَةٌ الْمَرْصَادِ» یعنی من از مرصاد سالم بگذرم، عبور کنم. «سَلَامَةُ الرَّصَادِ» این است. پس اهمیت مسئله را ملاحظه فرمودید و این که مرصاد چیست. کلمه مرصاد دو جا در قرآن کریم آمده است، یکی همین است که برای شما گفتم، یکی هم در سوره مبارکه نبا است «إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا»^{۱۱} بعد دارد «لِلطَّاغِيَتِ مَأْبَأٌ * لَا يَبْثِنَ فِيهَا أَحْقَابًا»^{۱۲}. این که گفتم از طبع این‌ها مشخص می‌شود از جمله این جا است که بحث طغیان است، سرکشی است. معمولاً طاغوت‌ها کسانی هستند که بیشترین ظلم و ستم را نسبت به بندگان خدا مرتکب می‌شوند. در سوره مبارکه فجر هم به همین کیفیت است، صحبت از فرعون و فرعون‌ها و جماعتی است که این‌ها بیشترین ستم را نسبت به

۱۱ آیه ۲۱ سوره مبارکه نبا

۱۲ آیات ۲۲ و ۲۳ سوره مبارکه نبا

اهمیت فوق العاده مسئولیت اجتماعی و حق الناس

السَّعْدَانِ مُسَهَّدًا»^{۱۴}. می گفتند اگر یک دانه اش می رفت پای کسی، باید به قاعده آن وقتها دو سه جوره جراحی می کردند، چون اگر برود به پای کسی به این آسانی بیرون نمی آید. این خارهایی است که فقط شترها می توانند با آن سم های خاص شان از آن عبور کنند. اگر به پای رهگذری می رفت او بدبخت بود. حضرت می گویند اگر من شب روی این ها بخوابم «أَوْ أَجْرَفِي الْأَغْلَالِ مُصَفِّدًا» یا من در اغلال؛ این زنجیر عادی نیست، غل و جامعه که می گویند این است. طوری می بندند که طرف هیچ نوع حرکتی نمی تواند بکند، دست و گردنش را به هم دیگر می بندند. می فرماید اگر این طور من را ببندند و به این سو و آن سو بکشند، برای من محبوب تر است، شیرین تر است تا این که من خدای متعال و پیامبرش را فرازی از خطبه ۲۲۴ نهج البلاغه

۱۴

ماهی یک بار در نماز جمعه تهران به مناسبت، بحث مسئولیت اجتماعی را یک مقداری داریم یادآوری می کنیم، همین بحث حق الناس و مبنای اش را یک مقدار گفتیم، جوانبش را، این که خدای متعال این جا خیلی سخت گیر است، که این خطبه گذشته خاطرتان باشد من دو قطعه از نهج البلاغه امیرالمؤمنین (علیه السلام) را خواندم و به نظر من می آید همان کافی است که بفهمیم مسئله یعنی چی. امیرالمؤمنین (علیه السلام) در یک خطبه دو بار سوگند می خورد. صدر خطبه قسم می خورد پایانش هم قسم می خورد. یک جا می گوید اگر من روی تیغ های سه شعبه بخوابم؛ که اصلاً قابل تصور نیست، چون این را عرب ها می فهمند یعنی چه. این چه تیغی بوده است «حَسَكِي

جا اصلش را می‌گیرد، فرعش را می‌گیرد، امتدادش را می‌گیرد، کامل می‌گیرد. لذا در آن روایت که خیلی روایت تکان‌دهنده‌ای هست گفت این شخص می‌آید می‌گوید آقا من از این آقا طلب دارم. حالا یا طلب مالی است، یا آبرویی است یا هر چیزی هست. این جا ایستاده می‌گوید بده بیاید. اگر حسنات داشت به اندازه برمی‌دارد. اگر حسناتش کفایت نداد آن وقت از سیئاتش اضافه می‌کند تا بارش یک خرده سبک‌تر بشود. خدایی نَفَس انسان بند می‌آید. چون بحث دیگران است. حالا شخص ایستاده، این عبور نمی‌کند، تا نگیرد نمی‌گذارد بروی، خدای متعال هم اجازه نمی‌دهد، شما باید این شخص را راضی کنید.

این است که می‌گوییم حق الناس، و بحث مظلومه و مظلوم یک چیز معمولی و ساده نیست که کسی بخواهد از کنارش

ملاقات کنم در حالی که ظلمی نسبت به بنده‌ای از بندگان خدا در نامه عمل من باشد. به نظرتان صحبت دیگری لازم است؟ این علی (علیه‌السلام) است با آن قسم با آن کیفیت. مطلب با هیچی قابل مقایسه نیست. نکته‌اش هم این است که خدای متعال کشیده کنار گفته جواب این شخص را بده و برو. تمام شد. گرفتید؟ رضایتش را تأمین کن برو. این که گفتند «ظلمٌ لا یتُرک» این است. این را خدای متعال ترک می‌کند، یعنی گذاشته به عهده آن کسی که به او ظلم شده است.

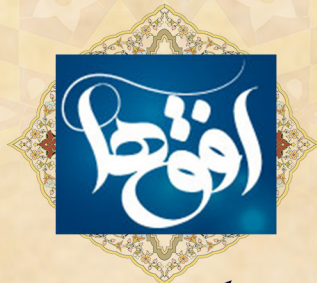
یادمان باشد اگر کسی پایش از این دنیا رد شد نمی‌گذرد، مگر این که حقش را بگیرد. این جا قصه‌اش فرق می‌کند، اگر کسی پایش از این دنیا عبور کرد نمی‌گذرد چون احتیاج دارد، یادتان باشد هر کسی باشد، می‌گیرد. گرفتن آن جا هم با گرفتن این جا فرق می‌کند، آن

خدا را قسم می‌دهیم به حق سید الشهداء (علیه‌الصلوة‌والسلام) و به حقیقت آن حضرت، مهم‌ترین استغفار ما را در ماه معظم شعبان، استغفار از مظالم العباد و حقوقی از بندگان خدا که به گردن ما هست قرار بدهد ان شاءالله. ما را موفق به یک استغفار جامع در این جهت بفرماید به برکت صلوات بر محمد و آل محمد.

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ»

عبور کند یا دست کم بگیرد. ان شاءالله اگر توفیق بود جلسه آینده از صحیفه مبارکه و یکی از بیانات امام سجاد (علیه‌السلام) مطلبی را در این زمینه خدمت‌تان تقدیم خواهم کرد. از آن بحث‌هایی است که هرچه گفته بشود کم است. این قدر اهمیت دارد و این قدر هم حق‌الناس در جامعه ما رها است، این قدر راحت هستیم، این قدر برای ما معمولی شده است، از حرف زدن‌هایمان بگیرید تا رفتارمان در خانواده‌ها، در زندگی اجتماعی، اصلاً شیطان عادی‌سازی کرده است. لذا در جامعه ما که مسئله یک مقدار دست کم گرفته می‌شود این قضیه خیلی باید در مجالس، در رسانه‌ها، در کلمات، باید خیلی یادآوری بشود.

افوغها؛ درنگی بر مسئله‌تعلیم و تربیت

OfoghHa.ir © سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۴۸۵۹۵۹

۲ شنبه‌ها

از ساعت ۱۸ الی ۱۹:۳۰
(۶ ماه اول سال)

تهران، خیابان سرچشمه
مجتمع فرهنگی شهدای هفتم تیر